

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DE VEST
1.2. Facultatea	LITERE, ISTORIE ȘI TEOLOGIE
1.3. Departamentul	STUDII ROMÂNEȘTI
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.5. Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii / calificarea*	<p>TEOLOGIE PASTORALĂ / conform COR: profesor în învățământul primar – 233101; profesor în învățământul gimnazial (232201).</p> <p>Arhiepiscop – cod COR : 246001, arhiereu vicar – 246002, arhondar – 246003, cantor – 246004, capelan – 246005, cardinal -246006, chevrasmes - 246007, cântăreț bisericesc – 246008, consilier culte – 246009, conducător arhiepiscopal – 246010, diacon – 246011, episcop – 246012, exarh – 246013, haham – 246014, harmonist – 246015, hatip – 246016, imam – 246017, inspector culte – 246018, majghian – 246019, melamed – 246020, mitropolit – 246021, muezin – 246022, muftiu – 246023, organist – 246024, pastor - 246025, patriarh – 246026, preot – 246027, președinte culte – 246028, protopop – 246029, provicar – 246030, rabin – 246031, secretar culte – 246032, stareț -stareță – 246033, treibar – 246034, vestitor – 246035, vicar – 246036.</p> <p>Noi ocupații propuse pentru a fi incluse în C.O.R.: Cleric/sacerdot/deservent de cult, educator religios, referent în cadrul structurilor misionare ale cultului (mass-media, edituri și publicații, centre pastorale, sociale, misionare și ecumenice – cu studii complementare de rigoare), călugăr – călugăriță, rasofoar-rasofoară, schimonah-schimonahie, egumen-egumenă, ieromonah, singhel, protosinghel, arhimandrit, ierodiacon, ieroschimonah, ieroschidiacon, sachelar, iconom, iconom-stavrofor și arhidiacon.</p>

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei			Formare duhovnicească (Spiritualitate creștină)				
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. Dr. Daniel Lemeni				
2.3. Titularul activităților de seminar			Lect. Dr. Daniel Lemeni				
2.4. Anul de studii	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Examinări					2
Tutorat					

Examinări	
Alte activități ...	
3.7. Total ore studiu individual	36
3.8. Total ore pe semestru	70
3.9. Număr de credite	2

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	- Nu este cazul
4.2. de competențe	- Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu tablă, laptop și videoproiector. Studenții nu se vor prezenta la prelegeri, seminarii/laboratoare cu telefoanele mobile deschise. De asemenea, nu vor fi tolerate convorbirile telefonice în timpul cursului, nici părăsirea de către studenți a sălii de curs în vederea preluării apelurilor telefonice personale; Nu va fi tolerată întârzierea studenților la curs și seminar/laborator.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> sală dotată cu tablă, laptop și videoproiector; Termenul predării lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se vor accepta cererile de amânare a seminarului decât pe motive întemeiate.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> C1 – cunoașterea reperelor esențiale ale spiritualității creștine și a conceptelor specifice teologiei ortodoxe. C2 – însușirea metodelor de cercetare specifice teologiei ortodoxe și interpretarea textelor ascetice esențiale.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT.1 – Gestionarea optimă a sarcinilor profesionale și deprinderea executării lor la termen, în mod riguros, eficient și responsabil, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice; CT.2 – dezvoltarea abilităților de colaborare și lucru în echipe de cercetare multidisciplinare, respectând principiile de credință religioasă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea unui set de competențe necesare specialistului în teologie, care să-i permită acestuia să analizeze și să interpreteze datele privind istoria spiritualității creștine, în scopul formării și dezvoltării unei conștiințe teologice pentru a se putea raporta optim la provocările lumii actuale.
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <ul style="list-style-type: none"> O.c.1.1. – să prezinte sistematic și coerent evenimentele majore ale spiritualității creștine; O.c.1.2. – să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia specifică teologiei ortodoxe; O.c.1.3. – să prezinte factorii determinanți care au

	<p>contribuit la formarea și dezvoltarea spiritualității ortodoxe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.c.2.1. – să descrie reperele majore ale spiritualității creștine pe baza interpretării principalelor texte ascetice; <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.ab.1.1. – să identifice și să diferențieze etapele principale care au configurat istoria spiritualității ortodoxe; • O.ab.1.2. – să evidențieze raportul dintre autoritatea ascetică și cea ierarhică în istoria spiritualității ortodoxe; • O.ab.2.1. – să realizeze o interpretare a textelor ascetice, utilizând metodele specifice cercetării istorice; <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • O.at.1.1. – să argumenteze în ce măsură au influențat evenimentele derulate de-a lungul istoriei creștinismului configurația actuală a spiritualității ortodoxe; • O.at.1.2. – să argumenteze poziția Bisericii Ortodoxe față de învățăturile altor credințe sau confesiuni (catolicism, protestantism s.a). • O.at.1.3. – să susțină perspectiva ortodoxă în cadrul dialogurilor interconfesionale, ecumenice și interreligioase.
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Etapele vieții duhovnicești: purificarea, iluminarea, desăvârșirea; raportul dintre asceză și mistică (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore).	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Păr. Prof. Dr. D. Stăniloae, <i>Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe</i>, EIBMBOR, București, 2002, pp. ; 2. J. Henkel, <i>Îndumnezeire și etică în Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și Mistica părintelui Stăniloae</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2006 (integral) 3. (accesibile la BCUT pentru împrumutul acasă). 4. M. Bielawski, <i>Părintele Dumitru Stăniloae, o viziune filocalică despre lume</i>, Editura Deisis, Sibiu, 1998 (accesibilă prin intermediul profesorului).
2. Păcatul și patimile - boli ale sufletului: definiție, etape, forme și manifestări (O.c.1.1.; O.c.2.1.) (2 ore). 2.1.Lăcomia pântecelui 2.2. Desfrânarea 2.3. Iubirea de arginți	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - conversația 	<p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sf. Ioan Casian, <i>Convorbiri duhovnicești</i>, EIBMBOR, București, 2004; 2. Ieroschimonah Gabriel Bunge, <i>Gastrimargia sau nebunia pântecelui</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2014; 3. Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma, <i>Ascetica</i>, Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 131-169; 4. C. Stewart, <i>Cassian monahul. Învățătura ascetico-mistică</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2000, pp. 31-64; (accesibilă prin intermediul profesorului);
3. Păcatul și patimile - boli ale sufletului: definiție, etape, forme și manifestări (O.c.1.1.; O.c.2.1.; O.ab.2.1.), (2 ore).	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea - prelegerea - problematizarea 	<p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sf. Ioan Casian, <i>Convorbiri duhovnicești</i>, EIBMBOR, București, 2004; 2. C. Stewart, <i>Cassian monahul. Învățătura</i>

3.1. Tristețea 3.2. Trândăvia		<i>ascetico-mistică</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2000, pp. 113-144; 3. Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma, <i>Ascetica</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 170-187.
4. Păcatul și patimile - boli ale sufletului: definiție, etape, forme și manifestări (O.c.1.1.; O.c.1.3.; O.c.2.1.) (2 ore) 4.1. Mânia 4.2. Slava deșartă și mândria	- expunerea - prelegerea - conversația	- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1. - Referințe: 1. Sf. Ioan Casian, <i>Convorbiri duhovnicești</i> , EIBMBOR, București, 2004; 2. Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma, <i>Ascetica</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 188-242; 2. C. Stewart, <i>Cassian monahul. Învățătura ascetico-mistică</i> , Editura Deisis, Sibiu, pp. 145-166; (accesibilă prin intermediul profesorului)
5. Virtuțile creștine - redobândire a stării originare de sănătate duhovnicească (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.c.2.1.) (2 ore) 5.1. Credința 5.2. Temerea de Dumnezeu și cugetarea la moarte	- expunerea - prelegerea - problematizarea	- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 2 și nr. 3. - Referințe: 1. Pr. Prof. Dr. Sorin Cosma, <i>Ascetica</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 281-292; (accesibilă la BCUT pentru împrumut)
6. Virtuțile creștine - redobândire a stării originare de sănătate duhovnicească (O.c.1.3.), (2 ore). 6.1. Înfrânarea și pocăința. 6.2. Paternitate și filiație duhovnicească	- expunerea - prelegerea - problematizarea	- Referințe: 1. I. Hausherr, <i>Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin</i> , ed. a III-a, Editura Deisis, Sibiu, 1998 (integral); 3. Daniel Lemeni, „Am văzut lumina cea adevărată”. <i>Elemente de spiritualitate ortodoxă</i> , Editura Astra Museum, Sibiu, 2015, pp. 204-227.
7. Virtuțile creștine - redobândire a stării originare de sănătate duhovnicească (O.c.1.1.), (2 ore). 7.1. Răbdarea necazurilor cu nădejde 7.2. Paza gândurilor și a minții	- expunerea - prelegerea - problematizarea	- Referințe: 1. Jean-Claude Larchet, <i>Terapeutică bolilor spirituale</i> , Editura Sophia, București, 2001 (accesibilă la BCUT pentru împrumut). 2. Dominique Beaufils, <i>Credința ta te-a mântuit. O viziune ortodoxă asupra bolii și a morții</i> , Editura Doxologia, Iași, 2009, pp. 96-139.

Bibliografie

Lucrări generale și speciale

- BEAUFILS, Dominique, *Credința ta te-a mântuit. O viziune ortodoxă asupra bolii și a morții*, Editura Doxologia, Iași, 2009;
- BIELAWSKI, Maciej, *Părintele Dumitru Stăniloae, o viziune filocalică despre lume*, Editura Deisis, Sibiu, 1998;
- Ieroschimonah BUNGE, Gabriel, *Gastrimargia sau nebunia pânteceului*, Editura Deisis, Sibiu, 2014;
- Sf. CASIAN, Ioan, *Convorbiri duhovnicești*, EIBMBOR, București, 2004;
- Pr. Prof. Dr. COSMA, Sorin, *Ascetica*, Editura Marineasa, Timișoara, 2003;
- HAUSHERR, Irene, *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin*, ed. a III-a, Editura Deisis, Sibiu, 1998;
- HENKEL, Jurgen, *Îndumnezeire și etică în Spiritualitatea ortodoxă. Ascetica și Mistica părintelui Stăniloae*, Editura Deisis, Sibiu, 2006;

- LARCHET, Jean-Claude, *Terapeutică bolilor spirituale*, Editura Sophia, București, 2001;
- LEMENI, Daniel, „Am văzut lumina cea adevărată”. *Elemente de spiritualitate ortodoxă*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2015;
- Păr. Prof. Dr. STĂNILOAE, Dumitru, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, EIBMBOR, București, 2002;
- STEWART, Columba, *Cassian monahul. Învățătura ascetico-mistică*, Editura Deisis, Sibiu, 2000.

8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Virtuțile creștine - redobândire a stării originare de sănătate duhovnicească (O.c.1.3.) (4 ore). 1.1. Smerenia și blândețea 1.2. Iubirea - culme a virtuților creștine (O.c.1.3.) 2 ore.	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 3. - Referințe: 1. Pr. Prof. Dr., Sorin Cosma, <i>Ascetica</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 255-365; (accesibilă la BCUT pentru împrumutul acasă).
2. Apatheia sau nepătimirea - „cerul minții, coborât în inimă” (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.at.1.3) (2 ore). 2.1. Liniștirea inimii 2.2. Rugăciunea lui Iisus (O.c.2.1.; O.ab.1.1.; O.ab.2.1.) , (2 ore).	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 3. - Referințe: 1. Pr. Prof. Dr., Sorin Cosma, <i>Ascetica</i> , Editura Marineasa, Timișoara, 2003, pp. 377-395; (accesibilă la BCUT pentru împrumutul acasă). 2.P. Deseille, <i>Nostalgia ortodoxiei</i> , Editura Anastasia, București, 1995, pp. 133-194;
3. Rugăciunea - „convorbire cu Dumnezeu” (O.c.2.1.; O.ab.1.1.; O.ab.2.1.), (2 ore).	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 5. - Referințe: 1. Ilarion Alfeyev, <i>Rugăciunea. Întâlnire cu Dumnezeul cel viu</i> , Editura Doxologia, Iași, 2016 (integral); 2. Norris J. Chumley, <i>Tainele Rugăciunii lui Iisus</i> , Editura Doxologia, Iași, 2012, pp. 58-107 (accesibile prin intermediul profesorului).
4. Forme, metode, rânduiri; mistica personală și mistica eclesială, sacramentală (O.c.1.1.; O.c.1.2.; O.at.1.3.) (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 4. Referințe: 1. Andrew Louth, <i>Originile tradiției mistice. De la Platon la Dionisie Areopagitul</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2002 (integral); 2. A. Louth, <i>Deslușirea tainei. Despre natura teologiei</i> , Editura Deisis, Sibiu, 1999 (accesibile prin intermediul profesorului).
5. Rugăciunea lui Iisus: istoric, formulare, metode și roade (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 4. Referințe: 1. <i>Povestirile unui pelerin în căutarea rugăciunii neîncetate</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2012 (integral); 2. Norris J. Chumley, <i>Tainele Rugăciunii lui Iisus</i> , Editura Doxologia, Iași, 2012 (integral) (accesibile prin intermediul profesorului).
6. Trăsăturile specifice ale vieții mistice creștine (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 5. - Referințe:

	- comentariul de text - referate pe o temă specifică.	1. Nichifor Crainic, <i>Cursurile de mistică</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2010 (integral); 2. Andrew Louth, <i>Originile tradiției mistice. De la Platon la Dionisie Areopagitul</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2002 (integral); 2. A. Louth, <i>Deslușirea tainei. Despre natura teologiei</i> , Editura Deisis, Sibiu, 1999 (accesibile prin intermediul profesorului).
7. Experiința sfințeniei în spiritualitatea ortodoxă (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore)	- conversația - studiul de caz - problematizarea - comentariul de text - referate pe o temă specifică.	- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 10. - Referințe: 1. Nichifor Crainic, <i>Cursurile de mistică</i> , Editura Deisis, Sibiu, 2010 (integral); 2. Nichifor Crainic, <i>Sfințenia – împlinirea umanului</i> , Editura Trinitas, Iași, 1993 (integral).

Bibliografie

Lucrări generale și speciale

- ALFEYEV, Ilarion, *Rugăciunea. Întâlnire cu Dumnezeu cel Viu*, Editura Doxologia, Iași, 2016;
- CHUMLEY, Norris J., *Tainele Rugăciunii lui Iisus*, Editura Doxologia, Iași, 2012;
- Pr. Prof. Dr., COSMA, Sorin, *Ascetica*, Editura Marineasa, Timișoara, 2003;
- CRAINIC, Nichifor, *Cursurile de mistică*, Editura Deisis, Sibiu, 2010;
- CRAINIC, Nichifor, *Sfințenia – împlinirea umanului*, Editura Trinitas, Iași, 1993
- DESEILLE, Placide, *Nostalgia ortodoxiei*, Editura Anastasia, București, 1995. LOUTH, Andrew, *Originile tradiției mistice. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, Editura Deisis, Sibiu, 2002;
- LOUTH, Andrew, *Deslușirea tainei. Despre natura teologiei*, Editura Deisis, Sibiu, 1999;
- *Povestirile unui pelerin în căutarea rugăciunii neîncetate*, Editura Deisis, Sibiu, 2012.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare*

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent reperele majore ale spiritualității ortodoxe;	Examen oral	60%
	- să utilizeze adecvat în comunicarea profesională terminologia		

	specifică spiritualității ortodoxe;		
	- să prezinte elementele esențiale care au contribuit la formarea și dezvoltarea spiritualității ortodoxe;		
10.5. Seminar/laborator	- să descrie realitățile istorice pe baza interpretării critice a izvoarelor;	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrarea de seminar.	20 %
	- să identifice și să diferențieze cauzele și consecințele evenimentelor istorice;		
	- să realizeze o critică externă și internă a izvoarelor istorice, utilizând metodele specifice cercetării istorice;		
	Abordarea activ-participativă a orelor de seminar	Monitorizare directă: Prezența și activitatea fiecărui student va fi monitorizată de titularul de curs/seminar. Pentru prezența minimă prevăzută de regulament și activitate adecvată se vor acorda 2 puncte.	20 %
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de licență			
<ul style="list-style-type: none"> Să demonstreze capacitatea înțelegerii conceptelor care au dus la formarea și dezvoltarea spiritualității ortodoxe; Să cunoască evenimentele principale din istoria spiritualității ortodoxe pentru perioada studiată; Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă. 			

Data completării
16.09.2016

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

Tr